

PŘEDMLUVA

14. století bývá někdy nazýváno „století pohrom“.¹ Vskutku, nalezneme zde válečné konflikty, morové epidemie, ochlazení podnebí, monetární krizi a dramatický demografický pokles, což některé historiky přivedlo ke konceptu krize pozdního středověku.² V té samé době však také došlo k vrcholnému rozkvětu gotické architektury a setkáme se zde se jmény jako Dante Alighieri, Francesco Petrarca či Giovanni Boccaccio a tedy s prvními záchvěvy pozdější renesance. Právě v těchto souřadnicích se odehrává příběh protagonisty této knihy – Jana z Moravy, lucemburského levobočka, litomyšlského biskupa a nakonec patriarchy aquilejského.

Biografický žánr či biografistika, chceme-li, patří k tradičním disciplínám historiografie. Za posledních několik desítek let se však její pojetí do značné míry proměnilo. Moderní biografistika klade na historika mnohem větší nároky, než tomu bylo před sto lety. Již totiž nestačí – jak věřilo pozitivistické dějepisectví – pouze shromáždit korpus (pokud možno všech) pramenů vztahujících se k životu příslušné osobnosti, očistit ho od nánosů falz a dalších nespolehlivých svědectví a na jeho základě pak „objektivně“ vylíčit její osudy. Dnešní historik-medievista je nucen se vyrovnat s mnoha novými přístupy a metodami, které zahrnují problematiku rituálů, reprezentace či historické paměti.

Také těmto požadavkům jsem se alespoň částečně snažil dostat; do jaké míry se to podařilo, ponechávám na čtenáři. Primárním cílem ovšem bylo sepsat kritický životopis Jana z Moravy jakožto opomíjeného Lucemburka, který by komplexně zmapoval jeho život a církevní kariéru v širším kontextu jeho nemanželského původu, lucemburského rodu

¹ TUCHMAN, *Zrcadlo vzdálených časů*.

² Viz WATTS, *The Making of Politics*, s. 13–23.

a českých a italských dějin. Největší počet stran zabírá Janovo působení v aquilejském patriarchátu v letech 1387/88–1394, což se snad může jevit jako nemístná disproporce. Je tomu tak záměrně, a to hned z několika důvodů: jednak jde o téma v české literatuře zcela neprobádané, avšak rozhodující bylo množství pramenů dochovaných v italských archivech, které umožňují vykreslit Janovy osudy poměrně detailně, což kontrastuje s předchozím obdobím jeho života, o němž máme k dispozici pouze útržkovitá svědectví.

Navzdory výhradám, které již kdysi vznesl Pierre Bourdieu,³ nebylo možné rezignovat na klasický chronologický postup. Zvláště když uvážíme, že podrobný životopis Jana z Moravy dosud zpracován nebyl. To ovšem neznamená, že by výsledný produkt měl být pouhým (lépe či hůře) okomentovaným itinerářem. Proto jsem se vždy snažil zasadit příslušné události do kontextu doby a prostředí.⁴ Z toho důvodu bylo nutné zařadit do textu obsáhlejší exkurzy týkající se specifického statusu bastardů ve středověké společnosti a především problematiky pozdně středověkého aquilejského patriarchátu. Oboje představuje desiderát české mediévistiky.

Značná pozornost byla věnována Janovu „druhému životu“, tedy stopám, které zanechal v historické paměti. Nešlo zde o to zjistit, jaký Jan ve skutečnosti byl, ale naopak odhalit, jak ho vnímali jeho současníci a pozdější generace a zda a jak se tento obraz proměňoval. To se ukazuje stejně důležité (ne-li důležitější) jako ona „objektivní skutečnost“. Tato metoda se v posledních letech stala poměrně populární a není divu. Vždyť s její pomocí lze zkoumat nejen osudy historické osobnosti, ale i události nebo dokonce listiny v horizontu dlouhého trvání. Také v případě Jana tento postup nabízí některá zajímavá zjištění, která vrhají nový pohled na jeho osobnost a představují tak důležitý korektiv tradičních jednostranných odsudků obestírajících tuto mýty opředenou kontroverzní postavu. Nezastírám, že v tomto směru mi byla velkou inspirací kniha Martina Wihody o jednom moravském markraběti z přelomu 12. a 13. století...⁵

Původní příliš ambiciózní koncept sice nebyl z časových a jiných důvodů naplněn úplně a beze zbytku, přesto doufám, že tato kniha přináší některé nové a neznámé skutečnosti a poněkud odlišný pohled nejen

³ BOURDIEU, *Biografická iluze*.

⁴ To zdůrazňuje LE GOFF, *The Whys and Ways*, především s. 210–211.

⁵ WIHODA, *Vladislav Jindřich*, s. 287–318.

na osobu Jana z Moravy, ale také na vztahy uvnitř poslední generace lucemburského rodu a na kontakty českých zemí s tehdejším aquilejským patriarchátem v obecnější rovině. Stále zde ovšem zůstává značný prostor pro další bádání. Kromě toho musím přiznat, že Jan z Moravy, tak jak je prezentován zde, není tím jediným možným, ale „mým“ Janem z Moravy, abych parafrázoval slova Jacquese Le Goffa.⁶ To samo o sobě značí, že tento nutně subjektivní pohled si nemůže klást nároky na výlučnost.

Kniha, kterou zde předkládám čtenáři, je přepracovanou verzí diplomové práce, kterou jsem obhájil v únoru roku 2015 na Historickém ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.⁷ Její text vznikl poměrně dlouho a mohl být dokončen jen díky tomu, že se mi dostalo privilegia strávit jeden rok na Università di Pisa, kde jsem se mohl nerušeně věnovat pouze psaní, aniž bych byl zatěžován dalšími povinnostmi. Rád bych na tomto místě poděkoval všem, kteří mi přispěli radou a pomocí. Především mému učiteli Dr. Petru Elbelovi, jehož poznámka na jednom ze seminářů církevní správy mě kdysi přivedla na myšlenku zabývat se Janem z Moravy (tehdy ještě Janem Soběslavem). Jemu vděčím za vstřícný přístup a podporu, za důkladné korektury a také za to, že mi pomohl pochopit správný (?) význam Janovy „záhadné“ markraběcí titulatury.

Velký dík patří též (většině) pracovníků a pracovnic archivů a knihoven v Udine, Cividale del Friuli, Benátkách, Gemoně del Friuli, Florencii, Padově, Pise, Bellunu, Luce, Lublani, Budapešti, Praze a Brně za jejich ochotnou pomoc a asistenci, případně za nezištné zaslání reprodukcí pramenů. Dále děkuji autorům obou lektorských posudků paní prof. Zdeňce Hledíkové a panu prof. Ivanu Hlaváčkovi za jejich cenné připomínky a komentáře. Za ochotné pročtení a korektury latinského textu edice vděčím Mgr. Zuzaně Lukšové. Nemohu zde také nevzpomenout své spolužáky a rovněž kolegy a přátele z brněnské pobočky Regesta Imperii při Ústavu pomocných věd historických a archivnictví. Také s nimi jsem vedl četné hovory (nejen) o Janovi z Moravy. Další slova díky náleží panu Dr. Filipu Outratovi z nakladatelství Vyšehrad za příjemnou spolupráci při vydání knihy. Konečně bych rád poděkoval všem těm, kteří mi byli v mém úsilí jakkoli nápomocni a kteří zde nejsou uvedeni jménem.

Největší dík ovšem patří mým rodičům za jejich všestrannou podporu a shovívavé pochopení.

⁶ LE GOFF, *Svatý František z Assisi*, s. 11.

⁷ SCHMIDT, *Aquilejský patriarcha*.

Vyšehradské proboštství

Nové obzory se před Janem otevřely až roku 1368, když ho císař spolu s jeho bratrem Janem Soběslavem vzal na svou druhou italskou jízdu do Říma. Snad právě proto, že v té době oba pobývali na pražském dvoře. Tohoto velkolepého tažení se účastnila řada významných představitelů tehdejší Evropy, s nimiž se Jan nepochybně setkal. Kromě toho pak poznal značnou část tehdejší Itálie, jež se měla stát jeho pozdějším působištěm, a především Řím, který – ačkoli již pouhá ozvěna bývalé slávy – stále mocně symbolicky působil na mysl středověkých lidí. Tam se stal Jan také svědkem ohromující ceremonie setkání císaře s papežem a pompézní korunovace Elišky Pomořanské ve svatopetrské bazilice.¹⁴⁰

Lze předpokládat, že Jan cestoval celou dobu v doprovodu svého císařského strýce, ačkoli přímé doklady pro to chybí. Na rozdíl od svého bratra Jana Soběslava, který v průběhu tažení často figuruje ve svědečných řadách listin jako „markrabě moravský“¹⁴¹ a jemuž císař dokonce svěřil velení nad oddílem 700 jezdců,¹⁴² Jan z Moravy z mlčení pramenů vystupuje pouze v prosinci roku 1368, kdy je doložen v Římě.¹⁴³ Podobně seznam Karlova doprovodu z Udine, kde se císař zastavil u svého spojence patriarchy Markvarta z Randecku mimo jiné ve společnosti básníka Francesca Petrarce, Jana nezmiňuje. Pravděpodobně ho však lze přiřadit do *familia imperatoris*, která byla ubytována na udinském hradě, případně do doprovodu olomouckého biskupa Jana ze Středy, tehdy kancléře Karla IV.¹⁴⁴

Účast na římské jízdě a setkání s mnoha významnými osobnostmi musela na mladého Lucemburka silně zapůsobit, nicméně důležitější bylo, že se v té době změnilo jeho postavení z původně nevýznamného kanovníka na jednoho z nejpřednějších církevních hodnostářů Českého

¹⁴⁰ Karlovu druhou římskou jízdu vylíčil KAVKA, *Vláda Karla IV.*, II, s. 65–97; k vnímání Říma ve středověku viz vynikající knihu KUBÍNOVÁ, *Imitatio Romae*; ke druhé italské jízdě se zřetelem na císařův pobyt v Římě tamtéž, s. 137–149.

¹⁴¹ Srov. RI VIII, *passim*; *Acta Karoli IV. imperatoris*, *passim*. Zmínky o Janu Soběslavovi shromáždili VELDTRUP, *Johann Propst von Vysehrad*, s. 71, pozn. 129; OBŮRKOVÁ, *Druhá římská jízda*.

¹⁴² To uvádí PIRCHAN, *Italien und Kaiser Karl IV.*, I, s. 98–99, pozn. 15, na základě relace z mantovského archivu.

¹⁴³ MVB III, č. 1073, s. 687–689 (14. prosince 1368).

¹⁴⁴ Seznam otiskl ZANUTTO, *Carlo IV di Lussemburgo*, *documenti*, č. 10, s. 76; nověji GRIGGIO, *Petrarca a Udine*, *appendice*, s. 30: „Infrascripti sunt principes et barones hospitati. Imperator et imperatrix, filia domini imperatoris. Imprimis imperialis magestas in palatio maiori superiori et in toto castro eius familia.“

království. Na podzim roku 1368 totiž zemřel jeden z členů císařova doprovodu hrabě Burchard z Hardeggu, který byl hofmistrem a současně vyšehradským proboštem.¹⁴⁵ Krátce po jeho smrti Karel tento významný a bohatý duchovní úřad udělil právě Janovi z Moravy.¹⁴⁶

Poprvé Jan vystupuje jako nový vyšehradský probošt 14. prosince 1368, na samém konci pobytu císaře Karla v Římě. Tehdy Jan v papežském paláci ve Vatikánu předstoupil před Jana ze Středy a do jeho rukou složil přísahu na evangelia, že vzhledem k vysokým příjmům své nové prebendy hodlá darovat část svých příjmů po dobu tří let na nutné opravy vyšehradského kostela. Jan měl pobírat ročně 1000 zlatých na své živobytí a výdaje, zatímco zbytek užitek měl připadnout na opravy kolegiátního chrámu sv. Petra. Značně neobvyklé je, že dispozicí s penězi byl pověřen pražský arcibiskup, který měl každoročně podávat vyúčtování císařovu zmocněnci.¹⁴⁷ Celý akt proto působí mnohem spíše jako donace Karla IV., který se tímto způsobem snažil nad mladým a nezkušeným synovcem, jemuž tehdy muselo být teprve lehce přes 20 let, udržet kontrolu a současně získat prostředky na stavební úpravy vyšehradského okrsku, kde již v letech 1348–1350 nechal na troskách starého průmyslovského hradiště vybudovat velkoryse rozvržený palácový komplex.¹⁴⁸

Tento dojem jen potvrzuje na zpáteční cestě z Říma vydaný císařův mandát pro pražského arcibiskupa, v němž uvádí, že k řečené donaci došlo na jeho vlastní žádost (*ad instanciam nostri*). Arcibiskup měl dohlédnout na skutečné provedení majetkové transakce a zajistit tak, aby zbožný záměr Karlovy matky Elišky Přemyslovny došel naplnění. To opět ukazuje

¹⁴⁵ Naposledy je doložen 25. srpna 1368 v Modeně: RI VIII, č. 4682, s. 384. K jeho osobě viz KAVKA, Burchard, *purkrabí magdeburský*.

¹⁴⁶ Je o tom řeč v listině ze 14. prosince in MVB III, č. 1073, s. 687–689: „...quod serenissimus et invictissimus princeps ac dominus Karolus IIII [...] suo et regni sui Boemie nomine preposituram dicte ecclesie s. Petri tunc vacantem per obitum quondam domini Burghardi, ultimi ipsius ecclesie prepositi, et ad collationem regis Boemie, qui est pro tempore, pertinentem auctoritate regia dicti regni Boemie sibi [tj. Janovi] nuper gracie contulerat.“

¹⁴⁷ Tamtéž; notářský instrument je inzerován v papežské konfirmaci ze 16. prosince. Srov. PIRCHAN, *Italien und Kaiser Karl IV.*, I, s. 332 a pozn. 48; VELDRUP, *Johann Probst von Vysehrad*, s. 74–75. – KAVKA, *Vláda Karla IV.*, II, s. 82, chybně uvádí, že Jan daroval na opravy vyšehradského kostela 1000 zlatých ročně a v této souvislosti mluví o „knížecí dotaci“, avšak v listině se píše, že oněch 1000 zlatých z proboštské prebendy má být odváděno Janovi, zatímco na řečené opravy má být určen pouze její zbytek (*residuum*).

¹⁴⁸ Ke královskému paláci na Vyšehradě nejnověji VARADZIN, *Palácový okrsek*, s. 638–642. Srov. též úvahy D. Veldtrupa citované v předchozí pozn., s nimiž se však z části rozcházejí.

na značný význam Vyšehradu v ideovém programu Karla IV., na němž se měl nyní podílet i mladý probošt Jan. Z listiny zároveň vysvětluje, že o věci byl zpraven rovněž Janův otec markrabě Jan Jindřich. Kromě toho císař rozhodl, že v případě synovcovy předčasné smrti měli být z proboštských příjmů vyplaceni Janovi věřitelé.¹⁴⁹

Jak vyplývá z donační listiny, ony tři roky, po které se měla vybírat příslušná darovaná částka, se měly počítat až ode dne, kdy Jan převezme svou proboštskou prebendu. Jan tedy sice byl jmenován proboštem již na podzim či spíše v zimě roku 1368, avšak svého úřadu a s ním spojených povinností se ujal až po návratu z Věčného města následujícího léta. K tomu zřejmě došlo až v září roku 1369, kdy císař dorazil do Čech.¹⁵⁰ S tím konvenuje také to, že ještě v červnu vystupuje jako zástupce vyšehradské kapituly ve sporu s pražskou kapitulou její kustod, ačkoli tato povinnost tradičně příslušela proboštovi.¹⁵¹ Rovněž z výše citovaného mandátu císaře Karla z počátku stejného měsíce plyne, že Jan se příjmů své prebendy dosud neujal.¹⁵² Buď již v průběhu tažení, nebo až po návratu do Čech musel Jan složit tradiční přísahu věrnosti panovníkovi a snad od něj pak také podle zvyku Českého království přijal do úschovy královské žezlo.¹⁵³

Vyšehradská kapitula byla založena kolem roku 1070 knížetem Vratislavem II. a byla podřízena přímo papežskému stolci. Vyšehrad hrál významnou ideovou roli v projektu Vratislavových aspirací na královský titul a byl od počátku budován jako nová velkolepě rozvržená královská rezidence českých panovníků. Tyto nároky měly podpořit také četné

¹⁴⁹ Originál uložen in NA, Akta různé provenience – pergameny, inv. č. 48 (4. června 1369); neúplně a bez uvedení denního data otiskl TOMEK, *Základy starého mstopisu*, III, IV, V, s. 182; regest in RI VIII, č. 4746, s. 393; srov. NECHVÁTAL, *Kapitulní chrám*, s. 95. Za pomoc při pátrání po originálu listiny patří dík paní Dr. Aleně Pazderové.

¹⁵⁰ Karel přitáhl 1. září do Brna (RI VIII, č. 4782, s. 397), nicméně již 20. srpna byla podle *Chronicon Benesii de Weitmil*, FRB IV, s. 539, v Praze uvítána císařovna Eliška. Viz WIDDER, *Itinerar und Politik*, s. 357.

¹⁵¹ Archiv Pražského hradu (APH), Archiv Metropolitní kapituly u sv. Víta (AMK), sign. 326-XIV/3; regest in *Archiv pražské metropolitní kapituly*, I, č. 389, s. 111 (19. června 1369).

¹⁵² NA, Akta různé provenience – pergameny, inv. č. 48; TOMEK, *Základy starého mstopisu*, III, IV, V, s. 182.

¹⁵³ Přestože doklady o tomto aktu v případě Jana chybí, představu si lze udělat z jiného, nedatovaného listu Karla IV. vydaného in *Phosphorus Septicornis*, s. 51: „Et cum de necessitate observantiae dudum laudabilis et approbatæ consuetudinis regni nostri Bohemiae requiratur omnino, quod dicto Wilelmo praeposito ratione principatus sui sceptrum regium in ecclesia Wissehradensi tradatur...“ Toho si povšiml již VELDTRUP, *Johann Propst von Vysehrad*, s. 73.

JMENNÝ REJSTŘÍK

- de Adam, Salimbene 149
 Adolf Nassavský 52
 Alberti, Giovanni 139
 Albrecht III. Habsburský 74, 120, 142
 Albrecht IV. Habsburský 120
 Albrecht V. (II.) Habsburský 165
 Aleš, český rytíř 101
 d'Alençon, Filip 70–73, 75, 82, 90, 91, 130, 155
 Algazi, Gadi 154
 Alighieri, Dante 7
 Alžběta, nemanželská dcera Václava III. 29–30, 32
 Alžběta, uherská královna 71
 Ambrožič, Matjaž 195–197
 z Andechs, Pertold 66
 de' Andreotti, Detalmo 96, 202, 212, 223
 Anežka, pustiměřská abatyše 30
de Aputio viz de Lopucz
 Augustin Brněnský 88, 90, 99, 106–107, 117, 122, 123–124, 131–134, 160, 181, 182, 227
 Augustin Olomoucký 60, 198

 Balbín, Bohuslav 198
 Barbaro, Francesco 155, 157, 165, 176
 Belloni, Antonio 104, 171
 Benedikt, mistr 86–87
 Bertrando, biskup v Gubbi 188–189
 Bianchi, Giuseppe 17, 175, 200, 201, 210
 Boccaccio, Giovanni 7
 Boiani, rod 91
 Boiani, Corrado 91
 Bonamici, Ubaldino 127
 Bondi viz degli Oliari
 Bonifác IX., papež 76, 111, 123, 124, 129–130, 133, 134, 137, 146, 149, 189, 190, 199, 203, 207–208, 217–218

 Bourdieu, Pierre 8
 Breda, Mattiusso 119–120
 z Bukůvky, Mikuláš 85–86, 89, 95–96, 117, 167, 178, 182
 z Buřenic, Václav Králík 32
 Buttrio, rod 99

 Caetani, Antonio 146, 162–163
 Candidianus, aquilejský patriarcha 63
 Candido, Giovanni 170
 z Canterbury, sv. Thomas Becket 161
 Carrara, rod 14, 21, 80, 88, 97, 168, 180, 182
 da Carrara, Francesco Vecchio 70, 71–73, 78, 79–81, 85–86, 95, 97, 98
 da Carrara, Francesco Novello 21, 86–87, 88, 89, 93, 94, 97, 110, 111, 114–117, 126, 127, 128–129, 136, 141, 145, 164, 168, 180, 211, 212
 di Castello, rod 71, 136
 di Castello, Doimo 94, 147
 Caterina, jeptiška z Cividale 159
 z Celje, rod 181
 da Ceneda, Alessandro di Bartolomeo 129, 182
 da Ceneda, Ottobono 78
 Cessi, Roberto 14, 175
 z Cittanovy, biskup 81, 106
 da Cividale, Bernardo 142
 da Cividale, Nicolò di Antonio 182
 Clapiz, Matteo di Giacomo 200–201, 207
 Cogo, Gaetano 175
 Colloredo, rod 71, 136
 di Colloredo, Odorico 147
 di Colloredo, Simone 147
Conte di Virtù viz Visconti
 Corner, Giacomo 200

- Coscistagner*, rytíř 213
de Crimulin, Mikuláš 182
 da Cucagna, Ambrogio di Alberto 182
 Cusin, Fabio 14, 93, 175–176
- z Čechorodu, Tomáš Pešina 12, 167,
 192–194, 198
- De Biasio, Luigi 151
 Derby, Jindřich z 137–138
 Dětrich, probošt San Pietro in Carnia
 164, 182
 z Doubravníku, Štěpán 81, 85, 107,
 124, 182
de Dracho, Hrdibor 83–84
 Dubravius, Jan 198
 di Duino, hrabě 117–118
de Dyeberstrewt, Jindřich Praytenrewt
 182
- Elbel, Petr 31, 58
 Elisabetta, nevlastní matka Federica di
 Savorgnano 95–96, 100–101, 103,
 109, 168, 169, 170
 Eliška Pomořanská 39, 41, 54–55
 Eliška Přemyslovna 28, 29, 40, 190
 Emo, Gabriele 99, 100, 105, 109
 Ermacora, Fabio Quintiliano 79, 102,
 172
 d'Este, Nicolò 78
 d'Este, Orsina 108, 109
de Etmicz, Albert Mikulášův 182
- di Fagagna, Enrico Bleon 101, 140
 di Fagagna, Marco 101
 Falier, Marino 156
 Ferdinand, jeruzalémský patriarcha
 73, 78, 79
 Fontanini, Giusto 18
 Formosus, papež 153
 Frankové 64
 Frattina, rod 127
 Fridrich II., římsko-německý císař 66
- da Gallarate, Corradino 181
 Gasconis, Petr 189
 Gatari, rod 21, 168
- Gatari, Andrea 21
 Gatari, Bartolomeo 21, 114
 Gatari, Galeazzo 21
 Geronimo, udinský notář 100, 103
 Giovanni, civildalský děkan 181
 z Gorice, rod 67, 68, 91, 95, 161
 Gotepold, biskup z Pedeny 195
 Gradenigo, Andrea 181
 Gradenigo, Jacopo 115, 122
 z Gurku, biskup 125
- Habsburkové 67, 69, 96, 97, 120–121,
 141, 163, 180
 z Hardeggu, Burchard 40
 Hawkwood, John 73
 sv. Hermagoras 62, 89, 98, 113, 178,
 196, 216
 Hledíková, Zdeňka 29, 53
 z Hlohol, Bartoloměj Paprocký 198
 Hunové 63
- Chval, vikář 81
- Jan XXII., papež 28
 Jan Jindřich 11, 12, 33–36, 41, 50, 51,
 166, 185–187, 190, 191, 193, 194,
 195, 197, 198
 Jan Lucemburský 28, 29, 30, 38
 Jan Neohrožený 154
 Jan Soběslav 11–14, 35, 36, 39, 51,
 52–53, 85, 167, 185–198, 221
 Jan Volek 28–29, 32, 190
 Jan Zhořelecký 149
 Jan Železný 48, 56
 Jelito, Petr 48, 52, 57, 58, 61, 166
 z Jenštejna, Jan 46, 49, 54–56, 207
 Jindřich IV., anglický král viz z Derby
 Jindřich IV., římsko-německý císař 64
 Jiří, údajný nemanželský syn Prokopa
 Lucemburského 31, 32
 Jošt Lucemburský 11, 35, 51, 52–53,
 57–61, 76, 80, 82, 83, 85, 86, 87, 88,
 109, 112, 115, 119, 124, 127,
 142–143, 149, 159, 164, 177, 178,
 180, 185, 186–187, 190, 194, 195,
 197, 198
 Justinián I., byzantský císař 63

Karel IV. 11, 25, 28, 29, 30–31, 32,
34, 36–45, 47, 52, 68–69, 76, 177,
186, 188, 190, 227

Karel Veliký 64

sv. Kateřina 57

Kazimír III. Veliký 27

Kliment III., vzdoropapež 153–154

Kliment VI., papež 33

Kliment VII., vzdoropapež 46, 48–49,
74–75, 107, 130

z Klučova, Hynek Kluk 47, 48–49

z Kolína, Oldřich 43

z Krajku, Konrád II. Krajíř 81, 121,
137, 140, 180, 182, 204–205

de Krzyzenicz, Zdeněk 187

Langobard 63–64, 89

z Landštejna, Vilém 48, 189

Larner, John 132

Le Goff, Jacques 9

Leicht, Pier Silverio 103, 175

z Libočan, Václav Hájek 197–198

z Liechtenstein-Castelcornu, Karel 198

z Lipé, rod 58

z Lipé, Hynek 58

z Lipé, Jindřich 58–60, 61

Liruti, Gian Giuseppe 102, 174

de Lopucz, Jan či Hanuš 182

z Lucemburku, Mikuláš, kancléř Jana

Lucemburského 30

Ludvík Bavor 33

Ludvík Braniborský 33

Ludvík Míšeňský 52

Ludvík Orleánský 154

z Lulče, Oldřich Skála 207

Maďaři 64

Manco, Giovanni 137

di Maniago, Giovanni Ailini 20, 22, 85,
88, 90, 93, 99, 101, 102, 167–168,
169, 171, 173

Maniago, rod 20, 71

di Maniago, Baldussio 204, 218

Manini, Nicolò 96–97, 202, 211

di Manzano, Francesco 108, 171,
199–200

sv. Marek 62, 64, 69, 155

Marchesi, Vincenzo 14, 174–175

Markéta „Maultasch“ 33–36

Markéta, nemanželská dcera Václava IV.
31, 32

Markéta Opavská 185

de Marzaxio, Battista 25

z Massy, biskup 130–131

sv. Mauricius 57

Mezník, Jaroslav 36, 195

Miari, Clemente 21, 151, 168–169

de' Migliorati, Cosimo 121, 208

Miketa, Mikuláš 56

Mikuláš Lucemburský 30–31, 32,
68–69, 95, 97, 113, 148, 152, 161, 190

Mikuláš I. Opavský 25

Mikuláš II. Opavský 28

di Monasteto, Pietro 159, 160, 161

di Montelongo, Gregorio 66–67

Monticoli, Andrea 97

z Moravy, Jan, mistr 37

Muir, Edward 157

de Neczdicz, Mikuláš 182

Nejedlý, Zdeněk 14

Nero, antický císař 21, 121, 155, 203,
220

Nicoletti, Marcantonio 86, 91, 92, 101,
108, 113, 124, 171–172, 206

degli Oliari, Bartolomeo 100, 203, 218

degli Oliari, Bondi 82–83, 86, 92,
99–100, 203, 209, 218

degli Olivi, Gian Francesco Palladio
79, 131, 173

z Ortenburgu, hrabě 114–115, 125
Ostrogóti 63

Pancieri, Antonio 134

Paolinus I., aquilejský patriarcha 63

Paolinus II., aquilejský patriarcha 64
da Parma, Ambrogio 106–107

Paschalis II., papež 153

Paschini, Pio 14, 175

Pavel Diakonus 62

Petit, Jean 154

sv. Petr 43

Petr Klarifikátor 55

- Petr Žitavský 28
 Petrarca, Francesco 7, 39, 69
 da Pisa, Bonifacio 27
 Pius II., papež 23
 Poppo, aquilejský patriarcha 64
 Porcia, rod 67, 127
 z Pordenone, Odorik 67
 z Portic, Dětřich 44–45, 188, 190
 de' Portis, Filippo 162
 Prampero, rod 71, 136
 da Prata, Pileo 75, 107, 124, 208
 Prokop Lucemburský 31, 35, 51,
 52–53, 57, 60–61, 76, 87, 124,
 142–143, 149, 178, 185–187, 190,
 194–195, 198
 Přelav, vratislavský biskup 48
 Přemysl Otakar II. 25, 27, 32, 67
- Querini, Francesco 126, 144
- Rabatta, Michele 110, 163
 di Ragogna, Odorico 86
 rakouský vévoda viz Habsburkové
 z Randecku, Markvart, patriarcha 39,
 69, 70, 75, 91
 z Randecku, Markvart, jeho synovec
 99, 112, 181
 z Riesenburgu, Mikuláš 58–61, 76, 87,
 179
 Ronconi, Antonio 73–74, 107
 Royt, Jan 57
 z Roztok, Jíra 53–54
 de Rubeis, Bernardo Maria 18, 174
 Rudolf IV. Habsburský 69
- z Říčan, Alžběta 95
 Římané 62
- de Saint-Geniès, Bertrand 33, 68,
 161–162
 ze Salisbury, Jan 154
 di San Daniele, Corrado 136, 139
 di San Daniele, Guarnerio Favaretta
 139, 147
 da Santa Maria la Longa, Nicolussio di
 Domenico Cucculussio 182
 Savorgnano rod z Cividale 88, 103, 141
 di Savorgnano, Andrea Nascinguerra
 101
 di Savorgnano, Francesco Nascinguerra
 88, 94, 101, 140, 141
 Savorgnano, rod z Udine 68, 69, 70,
 71, 93–95, 96, 103, 119–120, 131,
 132, 136, 141, 146, 148–151, 154,
 157, 165, 169, 176, 179, 182, 183
 di Savorgnano, Antonio 157
 di Savorgnano, Federico 70, 85, 88,
 93–96, 99–105, 108, 109, 119, 131,
 136, 139, 140, 147, 149–150, 162,
 164, 167–174, 179, 182, 201–202,
 205, 211–213
 di Savorgnano, Federico di Bello 178
 di Savorgnano, Francesco 69, 95
 di Savorgnano, Nicolò 131–134, 146
 di Savorgnano, Tristano 136, 140, 146,
 147, 149, 151–152, 155, 160,
 162–165, 168–169, 171
 Sbrojavacca, rod 127
 della Scala, Antonio 71, 73, 78
 Scarsaborsa, Giovanni Battista 155,
 157
 Seneca, Federico 14, 175
 Schwedler, Gerald 154, 176
 Sikehard, aquilejský patriarcha 64
 Sini, Girolamo 173
 Sofia, nevlastní sestra Federica di
 Savorgnano 95
 de' Soldonieri, Nicolò 147
 Spěváček, Jiří 30
 da Spilimbergo, Giovanni Fulcherio 182
 Spilimbergo, rod 71, 170
 di Spilimbergo, Tommaso 170
 di Spilimbergo, Václav 95, 101, 170
 Svyatohněv II., český kníže 66
 Sroka, Stanislaw 32
 Strassoldo, rod 127
 di Strassoldo, Bernardo 124, 147, 208
 Stroben, Stefan 112
 ze Středy, Jan 34, 36, 39, 40, 48, 49,
 186, 187
 Susanna, Giovanni di Odorico 182
 Susanna, Odorico 142
 Svatobor (Fridrich), aquilejský
 patriarcha 66

ze Šternberka, Albert 47–49, 56, 177
Štěpán III., bavorský vévoda 114,
117–118, 181
Štěpán, Václav 12

z Tecku, Ludvík 21, 83, 91
Theodor, aquilejský biskup 63
Theodorich, ostrogótský král 63
Tiepolo, Giambattista 155
di Tolmezzo, Francesco Janis 157
della Torre, rod 127
della Torre, Ludovico 69
della Torre, Pagano 67
della Torre, Raimondo 133
z Trevisa, biskup 81, 133
Trevisan, Ludovico 20
z Třeboně, Ondřej 60–61, 127
Tunchil, Mikuláš viz z Bukůvky

z Unhoště, Mikuláš 122
Urban VI., papež 18, 46–48, 57, 60,
70, 73, 75, 76–78, 81–82, 107, 124,
156, 167, 180, 189–190, 203

Václav II. 28, 187
Václav III. 29
Václav IV. 31, 45, 47, 51–52, 53, 54,
55, 57–61, 76, 79–82, 85–87, 95,
119, 122, 124, 125, 127, 142–144,
148, 149, 157, 160, 164, 176, 177,
180, 186, 187, 191, 203, 207, 228
Václav Lucemburský 31
da Val di Carnia, Giacomo di Giovanni
182

Valvasone, rod 127
Valvasone di Maniago, Jacopo 171, 173
Veldtrup, Dieter 11, 14, 34, 191
Vergerio, Pier Paolo 163
z Veselé, Kuneš 46
sv. Viktorin 55, 57
z Viktringu, Jan 67
Vilém (Guillaume), nemanželský syn
Karla IV. 31, 32
Villalta, rod 136
Visconti, Giangaleazzo 73, 74, 78, 80,
85, 88, 97, 110, 111, 114–118,
126–128, 145, 180
Vladislav Jagello 142
z Vlašimi, Jan Očko 37
z Vlašimi, Jan starší 31
Vratislav II., český kníže a král 41

z Weitmile, Beneš Krabice 19, 34, 166,
197–198
Wihoda, Martin 8
z Wildensteinu, Jindřich 181
Wittelsbachové 34

ze Zbraslavi, Michal 95
Zbuch (?), český rytíř 101
Zdeněk, český rytíř 101, 182
Zikmund Lucemburský 75–76, 80, 82,
91, 124, 142, 159–160, 164–165, 179,
207
Zucco, rod 136
di Zucco, Giovanni 147

MÍSTNÍ REJSTŘÍK

- Alpy 64, 66, 67, 85, 144, 288
Alsasko 83
Antro 141
Aquileia 57, 62–64, 76, 89, 91–92,
112–113, 123, 159, 163, 206, 209,
216, 225
Arles 63
Arnoldstein 181
Augsburg 31
Avignon 28, 37, 48
- Bamberg 28
Beligna 118
Belluno 21, 66, 69, 83, 97, 114, 117,
127, 151, 164, 168–169, 207
Benátky 14, 16, 18, 19, 64, 65, 67,
69–71, 73, 78–81, 85, 88, 90, 94, 97,
99, 100, 105, 106–111, 114–122, 125,
126, 130, 136–138, 144, 156, 158,
159, 165, 170, 175, 180, 204–206,
208–209, 213
Benátsko 66
Bologna 37, 80, 114, 117, 126–128
Bor 45
Brabantsko 31
Braniborsko 83
Brno 37–38, 41, 42, 47, 79, 87–88,
124, 177, 185, 187, 193–195,
222–223, 227
Buja 182
Byzanc 63
- Cadore 83, 121
Cáchy 64
Canal del Ferro 90, 223
Capodistria (Giustinopoli) 66
Carnia 135, 172
Ceneda 66, 97
- Cividale del Friuli 17, 63, 66, 68–70,
79–81, 85, 86, 88–90, 92–94, 98,
100, 101, 103, 104, 108, 112, 114,
116, 117, 120, 124, 126, 127,
129–131, 134–136, 138–141, 144,
145, 147, 148, 157–162, 164, 165,
171–172, 176, 179, 182, 183, 221,
223–228
Como 66
Concordia 66, 106–107, 134, 181
Cormons 63, 227
- Čína 67
- Dráva 64
- Emona 66
- Faenza 127, 128
Fagagna 224, 225
Feltre 66, 69, 83, 97, 114, 117, 127, 164
Ferrara 78, 80, 85, 128
Flagogna 118
Florencie 18, 80, 100, 114, 117, 126,
127–129, 141, 145, 218
Francie 24, 31, 130
- Gemona del Friuli 17, 79, 83, 85–87,
89, 90, 92, 97, 99, 109, 117, 121, 123,
125, 130, 135, 139, 140, 147, 170,
180, 204–205, 221, 223–226, 228
Grado 63–64, 71
- Chioggia 69, 142
Chiusa 180, 204–205
- Imola 128
Indie 67

Istrie 64–65, 141–142

Ivančice 187

Janov 69

Koleč 45

Konstantinopol (Cařihrad) 63

Korutany 66

Kostnice 58, 60, 207

Krakovec 53, 222

Královo Pole 193–195

Kraňsko 64–65

Lavant 122

Lavanttal 181

Litomyšl 12, 16, 18, 46, 47–57, 177, 179,
189–190, 194, 195, 197, 222, 227

Lombardie 70

Lublaň 18, 112, 181

Lucembursko 30, 83

Magdeburg 52

Malborghetto 89, 125, 223, 228

Maniago 167

Mantova 64, 66, 85, 128

Manzano 120, 139–140

Marano 71, 88

Milán 19, 63, 73, 74, 80, 126, 145

Modena 40

Modřice 87–88, 95, 222–223, 227

Moggio 82, 90, 99, 159, 203, 228

Mohuč 52, 178

Monfalcone 92, 180, 204–205, 206, 224

Monte Cassino 31, 32

Naumburg 30, 68

Norimberk 112

Obernburg (Gornji Grad) 181

Olomouc 14, 19, 35, 49, 51, 52, 57–61,
76, 87, 166, 178, 179, 186–187, 192,
194, 198, 222, 227

Padova 14, 19, 21, 66, 69, 70, 78–81,
85–88, 94, 97, 102, 110, 111, 114,
116–118, 127, 141, 164, 168,
180–181, 218

Parenzo 66

Paříž 37

Pavia 63

Pedena 66, 195

Pensylvánie 20

Perugia 73, 78

Pinzano 95–96

Plzeň 45

Pohled 29

Pola 66

Polsko 27

Pordenone 67

Portogruaro 217

Praha 16, 29, 35–42, 47, 48, 51,
53–55, 57, 58, 69, 164, 177, 186,
192–194, 222, 227

Prachatice 42, 43

Prachaticko 44, 188

Pustiměř 29, 32

Ragogna 144

Rakovnicko 53

Ravenna 128

Republika sv. Marka viz Benátky

Rosazzo 120

Řím 39–40, 42, 54, 56, 63, 70, 76, 107,
124, 134, 153, 189, 202, 208, 222

Sacile 71, 79, 87, 138

Salzburg 64

San Daniele del Friuli 19, 129, 136–137,
139–140, 145, 173, 206, 226

San Gottardo 227

San Pietro in Carnia 164, 182

Santa Maria in Valle 158–159, 181

Savorgnano 88, 94, 99, 103, 105, 108,
141, 201, 223

Serenissima viz Benátky

Skopje 181

Slovinsko 16, 18, 66, 195–196

Soffumbergo 96–98, 221–228

Spilimbergo 170, 224

Svatá říše římská 24–25, 52, 64, 66,
73, 76, 91, 116, 125, 136, 144, 165,
178, 186

Svatá země 95, 137, 163

Svitavy 49

Šintava 83

Tagliamento 127, 131, 136

Tarvisio 89, 228

Terst 66, 69, 141, 181

Tibera 153

Tibet 67

Tolmezzo 79, 102, 125, 135, 172, 176,
226

Tolmino 104

Toskánsko 69, 70

Treviso 66, 67, 71, 80, 86, 94, 97, 111,
114, 116–118

Trident 66, 121

Tržek 49, 222

Udine 14, 17, 19, 20, 22, 39, 68–71, 75,
78–80, 83, 85–87, 89, 90, 92–97, 99,
100, 102, 103–105, 108–112, 115,
118–126, 129–131, 133, 135–141,
144, 145–149, 151–152, 154–155,
157–163, 165, 167, 168, 170–176,
179–180, 182–183, 199–214, 217,
219, 221, 223, 226–228

Uhry 27, 69, 75, 116, 159

Úsov 53, 222

Vatikán 16, 18, 40, 148

Velká Morava 51, 64

Venzone 71, 79, 99, 109, 118, 123,
125, 130, 134, 136, 180, 204–205,
224–225

Verona 66, 71, 73

Vicenza 66, 73

Vídeň 69, 89, 223, 227

Villach 89, 228

Viterbo 107

Vratislav 28

Vyšehrad 12, 16, 40–43, 46, 55, 177,
187, 197, 222, 227

Zahrádka 45

Zlatá Koruna 12, 44–45, 187–189, 197

Žebrák 125, 142, 225, 228

Želiv 187

Žirovnica 195–197

OBSAH

Předmluva /7

Úvodní poznámky /11

Od Jana Soběslava k Janovi z Moravy /11

Několik slov k pramenům /16

Nelegitimní děti v pozdním středověku /23

Postavení bastardů v pozdně středověké společnosti /23

Levobočci českých Lucemburků a jejich kariéry /28

Levoboček /33

Mládí a počátky církevní kariéry /33

Vyšehradské proboštství /39

Biskup /47

Litomyšlský episkopát /47

Obsazení olomouckého biskupství /57

Patriarcha /62

Aquilejský patriarchát ve středověku /62

Jmenování a přípravy na nový úřad /73

Příchod do patriarchátu, reformy a první neshody /89

Zavraždění Federica di Savorgnano /99

Francesco Novello da Carrara a jeho tažení /109

Nové konflikty a nová příměří /119

Smrt Augustina Brněnského a vyostření situace /131

Křehký mír /139

„...fuit interfectus dominus patriarcha...“ /145

Historická paměť /151

Damnatio memoriae, nebo patriarcha sanctae memoriae? /151

Jan z Moravy v písemné tradici /166

Závěrečné úvahy /177

Exkurz I: Jan z Moravy a Jan Soběslav /185

Exkurz II: *Capitula contra patriarcham Johannem de Moravia* /199

Edice /210

Itinerář Jana z Moravy /221

Prameny a literatura /231

Seznam zkratek /259

Seznam vyobrazení /262

Jmenný rejstřík /265

Místní rejstřík /270

Summary /273

Riassunto /277